

AKTUEEL EVANGELIE

een tijdschrift gewijd aan
het herstel van het zuivere
evangelie.

Sola Gratia
Solo Christo
Sola Fide

Door genade alleen
Door Christus alleen
Door geloof alleen

nummer 4
december 1978

JEZUS CHRISTUS - DOEL EN
BETEKENIS VAN DE SCHRIFTEN

AKTUEEL EVANGELIE

Aktueel Evangelie is een tijdschrift gewijd aan de verkondiging van het bijbelse beginsel van de rechtvaardiging door het geloof.

nummer 4
december 1978

Redactie:
Joh. Diepraam
M. Dulfer
D. Zantinge

Adviserend redakteur:
Robert D. Brinsmead

Dit tijdschrift verschijnt ieder kwartaal en is een uitgave van de Stichting Aktueel Evangelie, Postbus 25, Borger.

Redactie-adres: Aktueel Evangelie, Ravelstraat 24, Lisse.
Telefoon: de redactieleden zijn onder de volgende telefoonnummers bereikbaar:
02521 - 12186
05993 - 4282
05998 - 2484

Overname van de inhoud van dit tijdschrift alleen na schriftelijke aanvraag bij de redactie.

UITGEVERS en DOELSTELLING

Aktueel Evangelie is de Nederlandse editie van het internationale christelijke tijdschrift Present Truth, dat wordt uitgegeven door de New Reformation Fellowship. Er bestaat ook een Duitse editie, Wahrheit für Heute. Alle edities staan los van enige kerkelijke binding en worden uitgegeven door een groep christenen in Noord-Amerika, Australië en West-Europa.

Aktueel Evangelie heeft zich in deze tijd van religieuze verinnerlijking, van nadruk op de persoonlijke ervaring van de christen, van het plaatsen van Gods heilswerk in en door Jezus Christus op het tweede plan, evenals Present Truth, ten doel gesteld de vreugdeboodschap van de rechtvaardiging door het geloof te verkondigen. Wij menen dat de grondbeginselen van deze boodschap zeer krachtig en kernachtig werden geformuleerd door de Hervormers in de 16de eeuw. Ook geloven wij dat deze grondbeginselen, gebaseerd op de Heilige Schrift, in deze tijd van subjectieve geloofsbeleving verloren dreigen te gaan. Aktueel Evangelie sluit zich bij deze beginselen volledig aan. Ze vormen dan ook ons redaktionele uitgangspunt. Ze kunnen onder meer worden uitgedrukt door de volgende beroemde reformatorische uitspraken: 1. Sola Gratia – door genade alleen. Gods heilrijke handelen in Zijn Zoon Jezus Christus is de enige grond voor onze bevrijding en verlossing.

Uw steun voor de financiering van dit gratis tijdschrift hebben wij hard nodig. Indien U kunt stort dan Uw bijdrage voor Aktueel Evangelie op:

AMRO-BANK STADSKANAAL
nr. 48.24.19.717 t.n.v. Aktueel Evangelie
(of op postrek. 3410100 van de Penningmeester
van de Stichting Aktueel Evangelie te Borger).

De redactie van 'Aktueel Evangelie' wenst alle lezers een gezegend 1979

2. Solo Christo – door Christus alleen. Jezus' leven en sterven in onze plaats is de enige grond waarop de gelovige met God weer gemeenschap kan hebben.
3. Sola Fide – door het geloof alleen. Het geloof, ons geschonken en in ons gevoed door de Heilige Geest, is het enige instrument waardoor wij ons het plaatsvervangende leven en sterven van onze Heer tot rechtvaardiging kunnen toeëigenen.
4. Sola Scriptura – door de bijbel alleen. De Heilige Schrift alleen bevat de objectieve richtlijn voor het christelijk geloof en handelen en moet daarom worden aanvaard als het aan ons door God geopenbaarde en gezaghebbende Woord. Aktueel Evangelie wil deze beginselen hoog houden en verdedigen. Wij zijn ervan overtuigd dat zij steeds weer moeten leiden tot hernieuwd onderzoek van alle traditionele opvattingen en meningen over christelijke waarheden. Steeds opnieuw moeten deze opvattingen kritisch worden bezien en getoetst aan deze beginselen. Onze uiteindelijke visie is een herstel van het nieuwtestamenteisch christelijk geloof, hetgeen tot stand kan komen door een nieuwe hervorming in de christenheid.

ABONNEMENTEN

Aanvragen om gratis abonnementen kunt u zenden aan de Stichting Aktueel Evangelie, Postbus 25, Borger.

BIJDRAGEN

Dit blad is geheel gratis. U kunt ons echter helpen onze doelstellingen te verwezenlijken door bijdragen te storten op postrekening 3410100 t.n.v. de Penningmeester van de Stichting Aktueel Evangelie te Borger of door overmaking op de AMRO-BANK STADSKANAAL, nr. 48.24.19.717 t.n.v. Stichting Aktueel Evangelie. Alle bijdragen zijn fiscaal aftrekbaar.

Robert Brinsmead in Nederland

Begin september jl. bracht Robert D. Brinsmead, hoofdredacteur van 'Present Truth', een bezoek aan Nederland. Robert richtte ongeveer tien jaar geleden met enkele gelijkgestemden 'Present Truth' op dat in de Engelse taal inmiddels een bekend theologisch tijdschrift is geworden. In deze tien jaar heeft 'Present Truth' onafgebroken de rechtvaardiging door het geloof, als kernpunt van het evangelie, verkondigd en van vele invalshoeken belicht. Op weliswaar bescheiden wijze heeft 'Aktueel Evangelie' hiervan verslag gedaan. Voor een groepje lezers organiseerde 'Aktueel Evangelie' een bezinningsweekend in een klein ontmoetingscentrum ergens in Drenthe. De voorbereidingstijd was te kort om een bijeenkomst op grote schaal op te zetten. Desondanks was het voor degenen die de bijeenkomst bijwoonden een hele belevenis. Robert Brinsmead presenteerde enkele studies, waarvan u in deze editie een samenvatting aantreft. De plaatsruimte is echter te gering om alle studies ineens te plaatsen zodat we er in 't volgend nummer op terug zullen komen. Gedurende dit weekend hadden we natuurlijk ook de gelegenheid om met hem over allerlei ontwikkelingen te praten. Van deze gedachtenwisseling willen we hieronder een en ander vertellen.

Waarom?

Wij vroegen Robert Brinsmead waarom hij en zijn medestanders nu al tien jaar door middel van 'Present Truth' en het 'Australian Forum' de aandacht van de christelijke wereld trachten te trekken voor 'rechtvaardiging door het geloof alleen'. Zijn er geen andere, mogelijk belangrijkere actualiteiten in het christelijk geloof en is de verkondiging van dit punt niet een beetje uit de tijd?

RDB: 'Voor velen is 'rechtvaardiging door het geloof alleen' inderdaad iets wat niet meer meetelt. Ik vind dat ook niet zo onbegrijpelijk. We leven in een wereld vol onrechtvaardigheid en velen denken dat je er met 'geloof alleen' niet komt. Met een puur dogmatische verkondiging van het evangelie kan dat ook niet, en dit was trouwens ook niet de bedoeling van de Heer toen hij zijn opdracht gaf de wereld in te gaan. Omdat ik er van overtuigd ben dat 'rechtvaardiging door het geloof alleen' de inhoud van de vreugdeboodschap is, vind ik dat, als we aan de opdracht van de Heer gevolg willen geven, dit tot de kern van onze verkondiging gemaakt moet worden. Het behoort er de speerpunt van te zijn.'

Tellen die andere dingen dan niet mee?

RDB: 'Natuurlijk wel. In 'Present Truth' hebben we er herhaaldelijk op gewezen dat de vrucht van het evangelie nooit uit het oog verloren mag worden. Maar de christelijke kerk heeft juist het artikel 'waarmee de kerk staat of valt' (een beroemde uitspraak van Luther) min of meer uit 't oog verloren. En daarmee dus 't evangelie.'

Bedoel je daarmee dat de kerken het evangelie niet meer verkondigen?

RDB: 'Dat is te sterk uitgedrukt. Het protestantisme heeft een rijke erfenis. De beste, scherpzinnigste uiteenzetting van het evangelie, van rechtvaardiging door het geloof, is mogelijk door Calvijn geschreven. De levendigste door Luther. Sommige confessies schieten wat dit betreft recht in de roos. Maar wat doet men er momenteel mee? Over de relatie tussen wet en evangelie wordt nauwelijks meer nagedacht. Als we 't evangelie hebben gehoord, mogen we nooit denken dat de wet van God heeft opgehouden te bestaan. Andersom, als we de hoeveelheid ongerechtigheid in de wereld zien, mogen we in ons verlangen naar gerechtigheid niet vergeten dat er nog zoiets als 't evangelie bestaat.'

Wat is het probleem van 't christelijk geloof vandaag?

RDB: 'Er is de afgelopen 150 jaar veel gebeurd en veel veranderd. Over 't algemeen zijn de kerken moeizaam meegetrokken. Eigenlijk

Steen des aanstoots?

Herontdekking van het evangelie

tegen hun wil in. Innerlijk voelt men wel dat men de mensen een andere boodschap moet brengen dan vooruitgang, maar 't evangelie heeft zo bitter weinig effect gehad in de wereld. En dat is nu juist wat men wil: een effectief evangelie brengen. Deze innerlijke verscheurdheid heeft veel meer dan de uiterlijke verdeeldheid gezorgd voor een identiteitscrisis – wat moeten we als christenen in deze wereld doen, zélf de samenleving veranderen of geloven dat God 't voor ons zal doen? Dit dilemma bestaat in wezen niet. Als we 't evangelie verkondigen zoals het werkelijk is en er komen mensen tot geloof dan zal dit evangelie vrucht dragen en zal men uit alle macht pogingen doen om een rechtvaardiger samenleving te krijgen.'

'Present Truth' legt veel nadruk op de 16e eeuwse hervorming. Waarom?

RDB: 'Inderdaad doen we dat. De reformatie betekende een herontdekking van het evangelie. En daar zijn we nu ook weer hard aan toe. De hervormers werkten drie grondbeginselen uit. Dat waren 1) de rechtvaardiging door het geloof 2) de bijbel alleen en 3) het priesterschap van alle gelovigen. Dat lijken wel orthodox-principiële standpunten, maar als ze weer de uitgangspunten van ons christelijk geloof zouden kunnen worden, bieden ze geweldige, praktische mogelijkheden.'

Bedoel je daarmee een kerk van leken met een geïnspireerde bijbel als onfeilbare leidraad?

RDB: 'Ik bedoel daarmee een echte geloofsgemeenschap zonder geestelijke hiërarchie; een geloofsgemeenschap waarvan de verkondiging getoetst wordt aan de bijbel alleen. Daar al te diep op ingaan is in dit bestek onmogelijk, dan is het beter te lezen wat daarover in 'Present Truth' wordt geschreven. Ik wil er nog wel dit van zeggen: in zo'n geloofsgemeenschap zal niet iedereen (waarvoor Luther reeds waarschuwde) zijn eigen pausje mogen zijn. 't Moet wel mogelijk zijn dat iedereen meeverantwoordelijk is voor alle activiteiten van de gemeenschap.'

Wat heeft 'Present Truth' eigenlijk voor een organisatie? Is 't kerkelijk gebonden?

RDB: 'We hebben een redactieteam, een administratie voor abonnees en een secretariaat. Voor een groot deel hebben de medewerkers een beroep. Ikzelf heb in Australië een avocadofarm. Een organisatie hebben we nauwelijks, maar we maken dan ook geen onderdeel van een kerk uit. We hebben absoluut geen enkele kerkelijke binding. Onze lezers bevinden zich onder alle christelijke richtingen, zelfs in Oosteuropese landen. Een blik in de rubriek 'Ingezonden brieven' laat dat ook goed zien.'

Wat is jouw kerkelijke achtergrond?

RDB: 'Ik ben in Australië vroeger Zevende-Dags Adventist geweest. Van 1955 tot 1958 volgde ik bij deze kerk een predikantsopleiding. Predikant ben ik overigens nooit geweest en in 1961 eindigde het lidmaatschap. Dat was overigens niet het einde van het verhaal. Steeds meer Adventisten begonnen ons blad te lezen, maar de leiding van de Adventkerk kon dat niet goedkeuren en heeft dan ook scherp stelling genomen tegen 'Present Truth'.'

Schudding door rechtvaardiging

Er is een en ander gaande in de Adventkerk, met name in de V.S. Wat is jouw mening erover?

RDB: 'Je zou kunnen zeggen dat voor een conflict in een kerkgenootschap in Amerika, dat in jullie land maar een betrekkelijk kleine gemeente heeft, hier zich nauwelijks iemand interesseert. Ik geloof echter dat wat er aan de hand is niet alleen van belang is voor Adventisten, maar voor alle gelovige christenen.'

Dit voorjaar is er een boek verschenen van een zekere Geoffrey J. Paxton, een anglicaans theoloog en lid van de redactie van 'Present Truth'. Het boek heet 'The Shaking of Adventism' (De schudding van het Adventisme). Commentaren hierover zijn al verschenen in de februari- en maartedities van het tijdschrift 'Eternity'.

In zijn boek laat Paxton ons een klassiek praktijkgeval zien (case study). Hij vertelt ons het verbijsterende verhaal van een conflict dat thans in de rijen van het Adventisme woedt: een strijd over de leer van de rechtvaardiging van de 16e eeuwse reformatie. Het merkwaardigste is dat de twee kampen elkaar bestrijden met argumenten die ook in de 16e eeuw werden gebruikt. Het lijkt wel of in dit kerkgenootschap het tijdperk Rome-Reformatie is herleefd. Welke betekenis kan zo'n theologisch conflict nu hebben in de zeer praktische problematiek van de hedendaagse kerk. Laten we ons vooral niet vrolijk maken over de worsteling die thans in de Adventkerk plaatsvindt, zo'n 450 jaar na de hervorming. Als dit conflict besmettelijk zou zijn, zou ik hopen dat alle protestanten het te pakken kregen.

Wat de kerken op het ogenblik nodig hebben is een herontdekking van wat 'rechtvaardiging door het geloof alleen' nu eigenlijk betekent. Een paar jaar geleden sprak ik een vooraanstaand theoloog van het Fuller Theological Seminary in de V.S. Ik vroeg hem wat hij het beste hedendaagse boek vond over rechtvaardiging door het geloof. Hij beval Ziesler's 'The Meaning of Righteousness in Paul' aan (Cambridge). En inderdaad, Ziesler's boek is een zeer geleerd werk en excelleert op vele punten. Maar zijn grondstelling is dit: als Paulus het over rechtvaardiging door het geloof heeft, bedoelt hij heiliging. Dit, zoals Ziesler suggereert, kan de brug tussen Rome en Reformatie slaan. Talloze theologen beamen dit. Kijken we dan verder naar de evangelische verkondiging (in Amerika noemen we dat evangelicalism), dan nemen we een verbijsterende ontwikkeling waar in de richting van innerlijke ervaring; een verinnerlijking

Nieuwe naam voor 'Present Truth'

De naam van 'Present Truth' (Tegenwoordige Waarheid) is veranderd in 'Verdict'. Wat is daar de reden van?

RDB: 'Er was ten eerste een praktisch probleem: in Californië bestaat een tijdschrift dat bijna net zo heet en dat veroorzaakte nogal eens verwarring. Maar we geloven ook dat onze nieuwe naam veel beter de belangrijkste aspecten van onze doelstelling weergeeft. 'Verdict' is een tijdschrift gewijd aan het herstel van het nieuwtestamentisch christelijk geloof en aan het hoog houden van de beginselen van de hervorming: rechtvaardiging door het geloof alleen, de bijbel alleen en het priesterschap van alle gelovigen. Onze nieuwe visie is een hervorming die zal herontdekken wat de hervormers ons nalieten en het herstel zal voltooien waarmee zij begonnen.

'Verdict's eerste en centrale belijdenis is dus de rechtvaardiging door het geloof. Wij geloven dat onze rechtvaardiging nimmer ligt in iets wat wij ervaren of wat wij doen, maar *alleen* berust op het oordeel (verdict) dat God over ons uitspreekt op grond van wat Jezus Christus heeft gedaan. Rechtvaardiging door het geloof is een beginsel wat betrekking heeft op al ons denken en doen. Het is een 'oordeel' in zichzelf over alle werken, zelfs die van wedergeboren op basis van overwinnend geloof, innerlijke vrede, innerlijke ge-

nezing, Geestvervulling, enz. Dit heeft geleid tot een ongelofelijke subjectivering van het evangelie. Mogelijk dat het in Nederland anders ligt, zo is het in ieder geval in de V.S. Paxton meent dat wat in het Adventisme plaatsvindt iets is wat in 't klein een voorbeeld is van wat de hele christelijke kerk te wachten staat. Een 'schudding' van alle christenen over het punt van de rechtvaardiging door het geloof.'

christenen. Het tweede punt is 'sola scriptura'. Alles wat we beweren moet staan onder het oordeel van de bijbel. Ten derde geloven we in het beginsel van het 'priesterschap van alle gelovigen'. Ook wat 'Verdict' en 'Aktueel Evangelie' brengen moet getoetst worden aan het oordeel van de Schriften, niet alleen door theologen, maar ook – en juist – door alle gelovigen.'

Een laatste punt. Je nieuwe boek 'This is Life'. Wij hebben het plan dit in Nederland, onder de titel 'Dit is echt leven' uit te geven. Kun je er iets over zeggen?

RDB: 'Het gevaar bestaat dat je het evangelie – rechtvaardiging door het geloof alleen – als een theoretische boodschap gaat verkondigen, als een dogma. Dat is al vaak genoeg gebeurd. Het moet een levende boodschap blijven met een gezond gevolg in ons dagelijks leven. In Australië voelden we behoefte aan een boek over praktisch, christelijk leven, waarin alle kanten van ons bestaan – lichamenlijk, geestelijk, onze relatie tot onze medemens, tot het milieu, tot God, maar ook de relatie tot onszelf – aan de orde kon komen. Dit alles vanuit de visie: God heeft het voor ons in Jezus Christus in orde gemaakt. Wat betekent dit voor degene die dat in het geloof aanvaardt? Het boek handelt in een reeks van hoofdstukken over allerlei praktische zaken: over wat het leven eigenlijk is, wat we ermee aan moeten, hoe we 't kunnen inrichten. Het is helemaal geen theologisch boek. De grondvisie is dat het gaat om de *totale* mens, niet alleen om zijn geestelijk heil, maar ook om zijn lichamenlijk welzijn. Want de mens is een *geheel*. In de kerkgeschiedenis is 't maar al te vaak zo gegaan, dat men het geestelijk heil (wat dat dan ook mag zijn) liet prevaleren boven 't lichamenlijke. En andersom zien we ook vaak, juist in deze tijd, dat men aan het materiële veel te grote waarde hecht. We weten nu langzamerhand dat geestelijke problemen – schuldvragen, onzekerheid, angst, spanning, enz. – hun effect hebben op het lichaam. En lichamenlijke problemen beïnvloeden ons geestelijk. Het boek wordt in Australië veel gebruikt als handleiding in gespreksgroepen van mensen die met allerlei vragen zitten: over spanningen, over onzekerheden, ook over het voor velen ouderwetse begrip zonde, over God, over de toekomst... Dit boek probeert bij het rondkomen met die vragen een hulp te zijn. Meer niet.

Ik neem aan dat in Nederland soortgelijke problemen bij de mensen bestaan. Het kernpunt van het boek – door te geloven in Gods heilsdaad in Jezus Christus komt de mens weer in de rechte relatie tot God – biedt uitzicht op een nieuwe relatie tot de medemens, tot het milieu en tot zichzelf. En dat is het begin van echt leven...'

jd

Jezus Christus - doel en betekenis van de Schriften (I)

Jezus van Nazareth, de Christus, de Zoon van God en de zoon van de mensen, vormt het doel van alle leven en van heel de geschiedenis. Niets heeft in zichzelf enige betekenis of waarde. Ons leven heeft pas enige zin in relatie tot Jezus Christus.

Hoe geven de dood en de opstanding van Jezus inhoud aan alle dingen, welke betekenis kennen de Schriften toe aan het leven en lijden van de Messias? Hoe geeft Jezus zin en inhoud aan ons leven en aan ons hele bestaan?

De Schriften vòòr Jezus

Het Oude Testament – zoals we deze Schriften gewoonlijk noemen – is grotendeels een verslag van de daden van God. God wordt gekend door zijn grote daden in de geschiedenis. En deze daden zijn het fundament van de Hebreeuwse godsdienst.

In 't kort zullen we de grote daden van God in de geschiedenis van het Oude Testament bezien. Wat waren die grote daden? Op een rijtje zien we er al vier:

1. De schepping;
  2. De zondvloed;
  3. De uittocht uit Egypte (of Exodus);
  4. De Babylonische ballingschap en de bevrijding daaruit.
- Eigenlijk zouden we er de roeping van Abraham en de stichting van het koninkrijk Israël door David ook best bij kunnen voegen. Hoe dan ook, van al deze daden staat Gods handelen in de Exodus centraal. De gehele Torah, de Profeten en de Geschriften hebben het voortdurend over deze gebeurtenis. Steeds weer denken de schrijvers van de Hebreeuwse bijbel aan dat wat in het verleden gebeurde en in 't bijzonder aan de Exodus. Ongeveer tien eeuwen later kwam God opnieuw tussenbeide (hoewel hij tussentijds zijn volk nimmer vergat en steeds weer opnieuw voor hen in de bres sprong). Hij bevrijdde hen uit de Babylonische ballingschap en bracht zijn kinderen terug naar het land van hun vaders. Door sommige profeten wordt dit het 'herstel' genoemd. En inderdaad, alle grote daden van God in de geschiedenis van Israël mondden uit in herstel en bevrijding – in een keer in het lot van Gods volk. Het is belangrijk in de bijbelse beschrijving van dat handelen van God in de geschiedenis van Israël een 'patroon' te herkennen. Als dat patroon niet herkend wordt lijkt die geschiedschrijving in het O.T. zonder verband en samenhang. In dat patroon, of men zou zelfs kunnen zeggen structuur, herkennen we naast nieuwe dingen steeds terugkerende elementen. Is het mogelijk daarin een bedoeling van de bijbelschrijvers te zien?

Een voorbeeld uit de natuur kan dat wellicht verduidelijken. Als we de verbazingwekkende ordening in de natuur bestuderen, moeten we haast wel tot de overtuiging komen dat een scheppende hand alles – op een voor ons overigens onvoorstelbare wijze – heeft gemaakt en onderhoudt. De lichaamscellen van mensen en dieren zijn gelijksoortig aan die van planten. De werking van het atoom lijkt sterk op die van planeten in een zonnestelsel.

Zo laten de daden van God in de geschiedenis een voortdurend herhalen zien waaruit we het 'werkpatroon' van God kunnen herkennen. Laten we maar beginnen bij het begin van de Schriften: de schepping.

'In het begin schiep God hemel en aarde.' (Gen. 1:2). Daar wordt verder gezegd: 'de aarde was woest en leeg'. Het oorspronkelijke woord in de Griekse vertaling van het O.T. is *chaos*. De geest van God zweefde over het water en het droge land kwam te voorschijn. De planten en de dieren maakten, volgens de beschrijving van het scheppingsverhaal, hun entree en nadat de mens naar Gods beeld was geschapen, maakte God een verbond met hem. De mens krijgt de macht en het bestuur over de overige schepselen.

De schepping: Gods eerste grote daad

Deze dingen moeten we even vasthouden. Ze zijn niet opgeschreven om ons informatie te verschaffen over het ontstaan van het leven op aarde, maar om theologische gegevens aan te bieden. Vervolgens lezen we het verhaal over de zondvloed. We zien hoe in de beschrijving van deze adembenemende gebeurtenis bepaalde belangrijke aspecten van de scheppingsgeschiedenis worden herhaald. Het land wordt een chaos, de wind blaast, zoals bij de schepping, over de wateren en het droge komt te voorschijn. De dieren gaan uit de ark, God vernieuwt het verbond dat hij met Adam, de mens, had gesloten en geeft de mens opnieuw heerschappij over het land. Het begin van de tijd lijkt op de wereld na de zondvloed. Het verbond met Noach is het zelfde als het verbond met Adam. Het zondvloedgebeuren is een herhaling van het scheppingsgebeuren. Als we vervolgens onze aandacht richten op de grootste gebeurtenis in de ogen van de oudtestamentische schrijvers, namelijk de Exodus, dan zullen we opmerken dat de uittocht uit Egypte een soort herhaling vormt van beide voorafgaande gebeurtenissen. De Exodus is in feite het verhaal van de wijze waarop God het Hebreeuwse volk in het leven riep; de schepping van Israëli dus. Zoals hij Adam heerschappij gaf over de aarde, schonk God de Hebreërs het beloofde land.

Zoals hij bij de wording van de wereld licht uit de duisternis schiep, zo verlost hij hen uit de chaos en duisternis van de Egyptische slavernij. Hij deelde de wateren van de Schelfzee doormidden, zoals hij bij de schepping de wateren scheidde van het land.

Er zijn nog meer gegevens, maar de hoofdzaak is dat elke nieuwe daad van God een herhaling is van het verleden. Bovendien ontdekken we dat God nieuwe elementen in zijn handelen legt. Het is niet zomaar een herhaling, alsof de eerste daad niet goed zou zijn geweest, of dat deze ongelukkig zou zijn afgelopen. Het is een voortgaande beweging, een ontwikkeling waarin Gods heilshandelen zich steeds verder ontvouwt.

Schepping en uittocht in oudtestamentisch perspectief

De schepping en de uittocht zijn de twee grootste gebeurtenissen in de Schriften. De details ervan moeten we goed kennen omdat het doel en de betekenis ervan in het Nieuwe Testament worden verduidelijkt. Hier kunnen we maar enkele grepen uit de veelheid van gegevens doen.

In het paradijs had Adam, volgens het Genesisverhaal, vrije toegang tot de boom des levens. In het Exodusverhaal lezen we hoe Israël het manna ontving. In de hof van Eden waarde een slang rond en in de woestijn werden de zonen van Israël door slangen gebeten. Israël werd beproefd, zoals ook Adam werd beproefd.

Er zijn ook nieuwe aspecten in de uittocht te zien. Israël was Gods eniggeboren zoon. God zei: 'Gij zult tot Farao zeggen: mijn zoon, mijn eerstgeborene is Israël... Als hij weigert hem te laten trekken, zal ik uw zoon, uw eerstgeborene doden' (Ex. 4:22, 23).

Mozes was de bevrijder van het volk. Als kind werd hij voor de toorn van farao verborgen. Deze doodde namelijk al de jongetjes die werden geboren. Israël werd door de Schelfzee geleid, hetgeen niet alleen een overwinning op het water betekende, maar ook over zijn vijanden. Veertig jaar lang werd het volk in de woestijn beproefd

(het getal veertig moeten we vasthouden). Ze werden, zoals reeds gezegd, met manna uit de hemel gevoed, ze dronken water uit de rots en ze ontvingen het heiligdom als symbool van Gods tegenwoordigheid. Ze werden genezen door een blik op de koperen slang en uiteindelijk werden ze over de Jordaan in het beloofde land geleid.

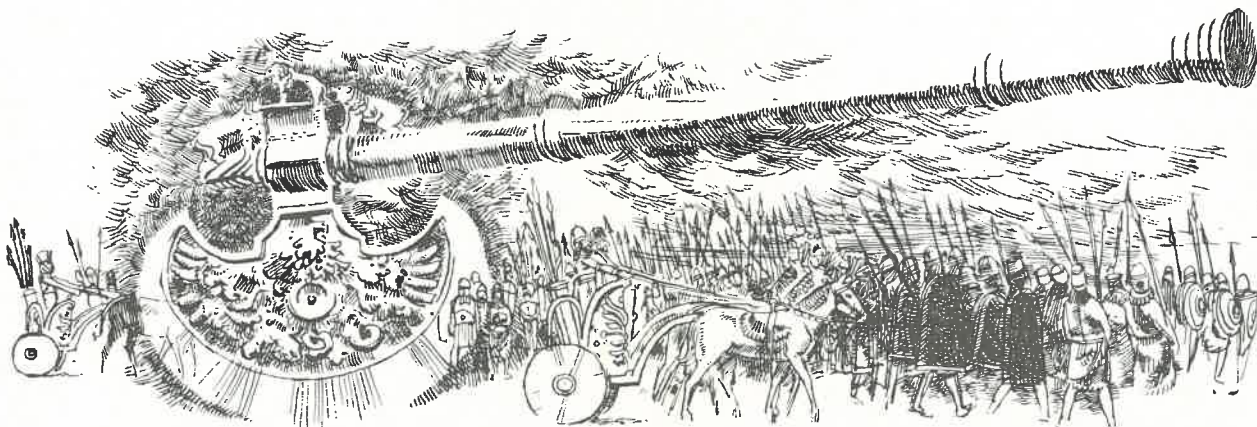
Het was Gods bedoeling dat zijn volk de herinnering hieraan levend zou houden. De hele godsdienst van Israël concentreerde zich op de Exodus. Ongeveer duizend jaar later herhaalde zich de slavernij in en de uittocht van Egypte. Israël ging in ballingschap in Babylon om daar later door God weer uit bevrijd te worden.

In die tijd begonnen de profeten te schrijven over een komende Bevrijder. God zou zijn volk niet alleen uit Babylon verlossen, maar ook voorgoed bevrijden.

Hoe beschreven de profeten die bevrijding? In termen van het verleden. Ze keken terug naar Gods heilsdaad in de Exodus en legden het patroon daarvan ook in de komende bevrijding uit Babylon. Bij het lezen van de profeten Jesaja, Jeremia en Ezechiël, alsmede van de kleine profeten, ontdekken we dat de bevrijding uit Babylon eigenlijk een tweede Exodus was. God voerde zijn volk uit Mesopotamië, hij deed de wateren opdrogen, niet die van de Schelfzee, maar die van de Eufrat. Hij leidde hen door de woestijn, niet die van Sinai, maar die van het noorden. Als we de profeet Jesaja lezen, zien we hoe hij de taal van het boek Exodus gebruikt: de vurige muur rond het volk, het water in de woestijn en de belofte van een nieuw land. De uittocht van Babylon is een herhaling van de uittocht uit Egypte en van de schepping. Jesaja spreekt in de taal van Genesis en Exodus: 'Zie, ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde' (65:17), 'de woestijn zal bloeien als een roos' (35:1). Er zullen geen wilde dieren meer zijn en een kleine jongen zal ze hoeden (11:6). De bevrijding wordt beschreven met de termen van een nieuwe schepping.

Het waren maar zo'n 50 000 Joden die terugkeerden naar Palestina en toen ze onder uiterst moeilijke omstandigheden de tempel moesten herbouwen, raakten ze ontmoedigd en vroegen ze zich af hoe Jesaja van een nieuwe schepping had kunnen spreken. Langzamerhand begonnen ze echter te begrijpen dat de profeten het niet alleen over de bevrijding uit Babylon hadden, maar uitzagen naar de grote messiaanse verlossing die in de toekomst lag. Met zulke ogen lezen de schrijvers van het N.T. de Schriften van het O.T. en ze wilden dat hun lezers (waaronder wij ons in onze tijd ook bevinden) dat precies zo zouden doen. Ze wilden echter meer. Ze wilden hun lezers ervan overtuigen dat deze ineenvloeiende, elkaar herhalende en aanvullende grote gebeurtenissen van het O.T. opnieuw hadden plaatsgevonden. Maar dan in één allesomvattende heilsdaad van God. Ze wilden duidelijk maken dat de geschiedenis een zich steeds weer herhalen is van hetzelfde grote gebeuren. Dat God in zijn heilshandelen niet allerlei verschillende dingen doet, maar eigenlijk maar één ding voor ogen heeft. Daarom is de herhaling van de ene gebeurtenis niet zomaar een monotone repetitie. De geschiedenis van Gods daden in de Schriften kan kort worden samengevat: de mens gaat in gevangenschap, slavernij en ballingschap en God bevrijdt hem daaruit. Het is gevangenschap

In de uittocht verlost God zijn volk van zijn vijanden

en herstel. Adam gaat in ballingschap – de zondeval. In de zondvloed herhaalt zich dit, ook in het volk Israël als het in Egypte zucht onder de slavernij en in Babylonië in ballingschap verkeert. De Schriften vertellen deze verhalen om te laten zien dat het steeds weer hetzelfde is: gevangenschap en bevrijding.

Op deze wijze verwachtten de profeten nieuwe tijden op grond van de woorden van het verleden. Ze verlangden dat het Joodse volk zou zien dat de echte Exodus nog moest komen. En dat ze elke sabbat, elk pasen, elk loofhuttenfeest de uittocht moesten gedenken en vieren. Ook dat de torah, die ze na de uittocht hadden gekregen, hen de weg wees naar de echte bevrijding, en niet dat de torah in zichzelf de bevrijding vormde. En als de Joden de woorden van de profeten hoorden en lazen, kregen ze weer moed omdat God aan het einde der tijden eens en voor altijd zou handelen in één grote Exodus. En daarom richtten ze hun pad blijmoedig naar de torah.

Belofte en vervulling – type en werkelijkheid

Kunnen we nu enigszins begrijpen waar het de schrijvers van de Schriften om ging? Zien we nu ook dat de boodschap in de Schriften na Jezus geen nieuwe godsdienst betekent? De schrijvers van het N.T. zien in het handelen van God, zoals het beschreven staat in het O.T., dezelfde daden als die hebben plaatsgevonden in het leven en tijden van Jezus van Nazareth. We kunnen de Schriften – zowel die van het O.T. als van het N.T. – dan ook rustig samenvatten (want we moeten ze altijd samen-vatten) met: het O.T. is belofte en het N.T. is vervulling.

'Heden is deze Schrift in uw oren vervuld'. We moeten wel goed begrijpen dat het O.T. hiermee niet tot een boek van alleen maar voorspellingen wordt verklaard en dat het N.T. een boek is waarin staat hoe mooi en precies alles is uitgekomen. De belofte van het O.T. lag niet in voorspellingen van profeten, maar in elke daad, elk woord (woord en daad hebben in 't Hebreeuws dezelfde uitdrukking) van God in de geschiedenis. De schepping was een belofte, de zondvloed, de Exodus, de bevrijding uit Babylon, 't waren allemaal beloften van God. Maar hoe zijn deze beloften vervuld, of met andere woorden, werkelijkheid geworden?

Jezus Christus is de herhaling en vervulling van alle daden van God

In zichzelf hadden deze grote daden van God, hoe indrukwekkend en onvergetelijk ze ook waren, geen betekenis. Ze waren een teken dat op iets anders wees, zoals een teken gewoonlijk doet. Als de nieuwtestamentische schrijvers de Schriften lezen en deze grote gebeurtenissen ophalen om Gods ene grote heilsdaad in de ge-

schiedenis toe te lichten, gebruiken ze de teksten die ze citeren niet als bewijsplaatsen. Dat is 't laatste wat de evangelisten zouden willen. Met het aanhalen van Gods daden in de geschiedenis willen ze laten zien hoe en waarom God handelt en dat zijn heil in Jezus Christus een herhalen is van het bevrijdende werk in het verleden. Hoe doen ze dit? De Schriften beginnen aldus: '... In het begin schiep God de hemel en de aarde.' Hoe begint Johannes de verkondiging van zijn Evangelie? 'In het begin was het woord'. Johannes heeft daarmee duidelijk willen maken dat het woord het schepende woord is. In Genesis 1 lezen we dat de geest van God over het water zweefde. Lucas vertelt hoe dit zich in Jezus herhaalde. De engel zei tot Maria: 'De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen, daarom ook, dat heilige dat uit u geboren zal worden, zal Gods zoon genaamd worden' (Luc. 1:35). Ook de apostel Paulus zegt dat Jezus de nieuwe schepping is, in rechtvaardigheid en heiligheid geschapen (Ef. 4:24). En het boek van de Openbaring noemt hem het begin van de schepping Gods (Op. 3:14).

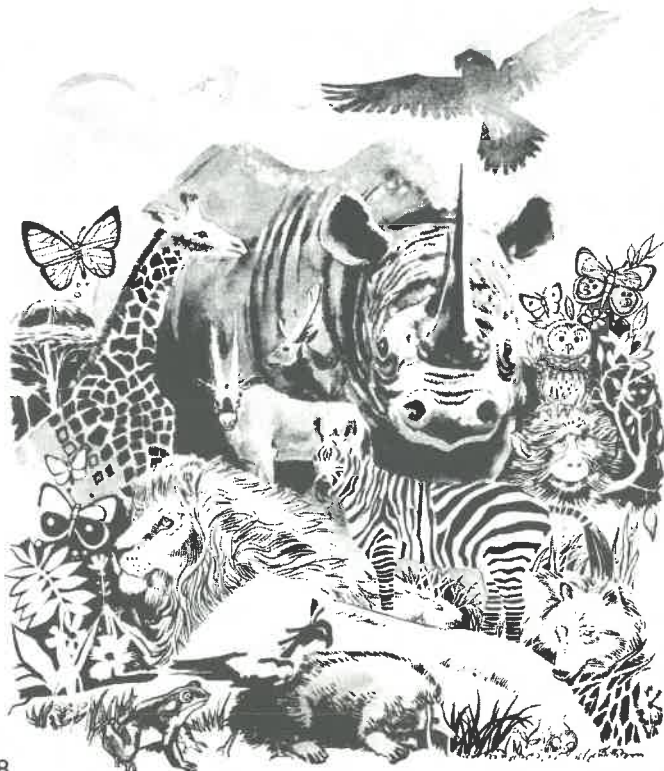
In Daniël 7 staat de profetie van de zoon des mensen. In datzelfde hoofdstuk lezen we over de beelden die regelrecht aan het scheppingsverhaal lijken onttrokken: '... de vier winden des hemels braken voort op de grote zee.' Vier dieren klimmen op uit de zee... In vers dertien verschijnt de zoon des mensen, de mens naar Gods beeld en God geeft hem de heerschappij over de dieren. Het is een verhaal wat mogelijk andere bedoelingen heeft, maar dat op verrassende wijze het patroon van het scheppingsverhaal volgt. Er is chaos, de wind blaast over het water, dieren verschijnen en de mens naar Gods beeld ontvangt de heerschappij. Deze zoon des mensen verschijnt ook in de evangeliën. Jezus Christus is een herhaling van het grote scheppingsgebeuren zoals het in de Schriften beschreven staat. Het is namelijk een oudtestamentische belofte. God zegt: 'Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde' en 'Zie, ik maak alle dingen nieuw.' Het evangelie verkondigt ons dat God dit inderdaad heeft gedaan. In Jezus Christus!

In nieuwtestamentische ogen is Christus dan ook de nieuwe Adam. Adam werd gemaakt naar het beeld van God. In het N.T. wordt Christus vaak voorgesteld als het beeld van de onzichtbare God. In het evangelie naar Mattheüs zegt God: 'Dit is mijn geliefde zoon in wie ik een welbehagen heb.'

In Rom. 5:14 lezen we hoe Adam een vóór-beeld was van de tweede Adam. Jezus wordt de tweede Adam genoemd. Adam betekent mens en Jezus Christus was dan ook mens zoals 't mens-zijn eigenlijk moet zijn. Hoe ziet zo'n naar Gods beeld geschapen mens er uit? In Genesis lezen we dat God na zijn schepping te hebben volbracht, zag dat het goed was. De schepping laat 't beeld zien van ongestoorde relaties tussen mens en medemens en tussen mens en milieu. Bovenal was de relatie goed tussen de mens en God en zoals deze moet zijn. In Mattheüs lezen we dat God welbehagen heeft in de tweede Adam. Hij is de nieuwe schepping en God ziet dat deze schepping goed is. Hij belichaamt het waarachtige mens-zijn en in hem zijn alle verstoorte relaties hersteld.

De hoogste waarde van ons leven ligt in goede relaties. De mens is aan God verbonden, leeft in de juiste verhouding tot zijn medemens en draagt de verantwoording over de schepping. Zo was 't oorspronkelijk bedoeld. Opstand tegen God, afgunstig op zijn medemens, het milieu misbruikend, heeft de mens, de eerste Adam, al zijn relaties verstoord. Hij is niet alleen van God, van zijn medemens, van het milieu, maar ook van zichzelf vervreemd. De diepste vervreemding die de mens kan ondergaan is de dood. Het sterven breekt uiteindelijk alles wat er nog aan relaties is overgebleven. God zond in de zoon des mensen echter de nieuwe mens, de tweede Adam. In Jezus van Nazareth, zijn Christus, heeft God alle relaties hersteld. God verzoende in Christus de verstoorte relatie tot hemzelf. Maar dat is niet het enige herstel. Ook de relaties tussen de mensen onderling zijn hersteld. En de mens is ten slotte ook met zichzelf in het reine gekomen. Jezus Christus heeft namelijk de vervreemding opgeheven die de mens bevangen heeft. Hij kan weer zichzelf zijn, een schepsel Gods. Zelfs de diepste verbreking van alle relaties – de dood – is overwonnen. Hij heeft dat gedaan aan het kruis. Dat is werkelijkheid. 't Levert bovendien een prachtig beeld op.

Zie, de zoon des mensen, hangende aan het kruis! Hij draagt onze schuld. Zijn voeten wijzen naar de aarde, maar het gehele kruis lijkt naar de hemel te wijzen. Zijn armen zijn uitgestrekt alsof ze de hele wereld willen omvatten. Zijn hoofd is gebogen onder het oordeel van God om dit voor ons te dragen...

Jezus Christus - doel en betekenis van de Schriften (II)

Het kruis op de aarde wijst naar de hemel

In Genesis 1:38 gaf God Adam het eerst de heerschappij over de vissen. In het evangelie lezen we hoe de discipelen een hele nacht aan het vissen waren geweest, maar niets hadden gevangen. Op bevel van Jezus wierpen ze 's morgens hun net uit over de andere kant van hun boot. Nu is de ochtend eigenlijk te laat voor het vissen en het is niet onmogelijk dat een man als Petrus gedacht zal hebben: 'Dat is te gek. De Meester zal wel goed in de Schriften thuis zijn, maar van vissen weet hij vast niets. Laat hij zich nu maar bezighouden met het prediken, dan zullen wij wel vissen.' Hoe dan ook, de leerlingen onderwierpen zich aan de opdracht van de Heer en vingden zoveel dat het net scheurde en de boot dreigde te zinken. Dit beroemde, veel vertelde verhaal betekent meer dan een interessant voorval. Het zit vol oudtestamentische betekenis. Jezus heeft heerschappij over de vissen van de zee. In dezelfde zin kon Jezus tot de discipelen zeggen: 'Ga naar de stad en breng het ezelsveulen hier.' Nog nooit had iemand op dit dier gezeten en daarom is de eerste keer dat dit gebeurt altijd moeilijk. Maar wat vertelt 't evangelie? De dieren zijn volmaakt onderworpen aan Jezus. Hij is immers de nieuwe Adam! Ook oefent hij heerschappij uit over de golven der zee. In het O.T. is vaak sprake van water en meestal in belangrijk verband. Bij de schepping, bij de zondvloed, de Scheifzee, de Eufraat. In de Schriften is water het symbool van chaos en onderdrukking, van de vijanden van Gods volk. De overwinningen die God behaalde op de wateren zijn alle betekenisvol. Ook de overwinning van Jezus op de wateren heeft in het verhaal van de evangelisten grote betekenis. Het is de bevrijding van de vijand. De doop symboliseert eveneens met behulp van water de overwinning op de dood.

De Exodus en Jezus

De schrijvers van de Schriften ná Jezus waren, op een enkele uitzondering na, Hebreërs. Begrijpelijk dat zij de Schriften vóór Jezus in verband met de Heer brachten en voor een beschrijving van zijn achtergrond, doel en betekenis oudtestamentische taal en beelden gebruikten. In het evangelie naar Mattheüs is Jezus niet alleen de nieuwe Adam, hij is ook het nieuwe Israël, de eerstgeborene (Mt. 1). In Mt. 2:15 staat: '... uit Egypte heb ik mijn zoon geroepen.' In Mt. 3 wordt Jezus gedoopt en gaat als 't nieuwe Israël door het water van de Jordaan. Mt. 4 laat zien hoe hij veertig dagen in de woestijn werd verzocht. Wanneer hij door de satan wordt verzocht, citeert hij tot driemaal toe een tekst uit Deuteronomium, teksten die verband houden met Israëls beproeving in de woestijn die veertig jaar duurde.

Het is niet Mattheüs' methode om met teksten uit de Schriften te bewijzen dat Jezus de vervulling is van de profetieën. Hij laat gewoon zien hoe Jezus' leven een herhaling is van de in de oude Schriften beschreven daden van God in de geschiedenis. Niet één Jood kon de bedoelingen van de evangelienschrijvers misverstaan.

Jezus is niet alleen het nieuwe Israël, hij is ook de nieuwe Mozes. Dat is wat het evangelie naar Johannes wil laten zien.

De eerste Mozes werd als klein kindje bevrijd uit de toorn van de Egyptische farao. Een herhaling van deze bevrijding zien we in het jonge leven van Jezus van Nazareth.

Tijdens de Exodus werden de kinderen van Israël met manna uit de hemel gevoed, zij dronken water uit de levende rots en zij werden op hun rondzwerfing door de woestijn geleid door het licht van een vuurzuil. In de hoofdstukken 6, 7, 8 van het Johannesevangelie

moet de schrijver teruggedacht hebben aan deze voorvallen. In Johannes 6 wordt verteld hoe Jezus een grote groep toehoorders te eten geeft. Het is een wonderlijk verhaal en de mensen voelden het ook als een wonder aan. Toen ze het eten op hadden zeiden ze tegen elkaar: 'Dit moet wel de profeet zijn.' Hiermee bedoelden ze Mozes, de nieuwe Mozes die ze immers verwachtten. Het vervolg van het verhaal laat dat ook zien. De volgende dag kwamen ze tot Jezus en om hem uit te lokken, vroegen ze hem: 'Mozes gaf ons het manna in de woestijn en wat doet jij?' Jezus antwoordde daarop: 'Mozes heeft u niet het brood uit de hemel gegeven, maar het ware manna is hij die uit de hemel is neergedaald' (Joh. 6:31-38). Jezus is het levende brood, het brood des levens. Dat wordt bedoeld met de vertelling van het wonder in Joh. 6. Nu Joh. 7 met Jezus' prediking op het loofhuttenfeest. Op dat feest herdenken de Joden hoe het water uit de rots stroomde. Op de laatste dag van het feest, nam Jezus het woord en riep: 'Als iemand dorst heeft, die kome tot mij en drinke . . . Ik ben het water des levens.'

En in Joh. 8 wordt verhaald hoe Jezus, nog steeds gedurende hetzelfde feest, namelijk op de dag dat de vuurkolom werd herdacht, opnieuw sprak en zei: 'Ik ben het licht der wereld; die mij volgt zal in duisternis niet wandelen, maar het licht van het leven hebben' (Joh. 8:12). Jezus is de Mozes van het N.T. Hij is de grote bevrijder van het volk, hij is het brood, de rots en het licht. Ja, de evangelieën presenteren hem ook als de nieuwe tabernakel, als het heiligdom waarin God woonde. Hij zegt immers: 'Breek deze tempel af en in drie dagen zal ik hem weer opbouwen.'

In feite zien de evangelisten de Heer als de personificatie van de gehele Exodus. In Lucas 9 wordt verteld over de verheerlijking op de berg. In vers 30 lezen we dat de grote figuren uit de Schriften van vóór Jezus met hem spraken over zijn uitgang die hij zou volbrengen te Jeruzalem. Het griekse woord dat Lucas hier treffend gebruikt is Exodus.

Doel en betekenis

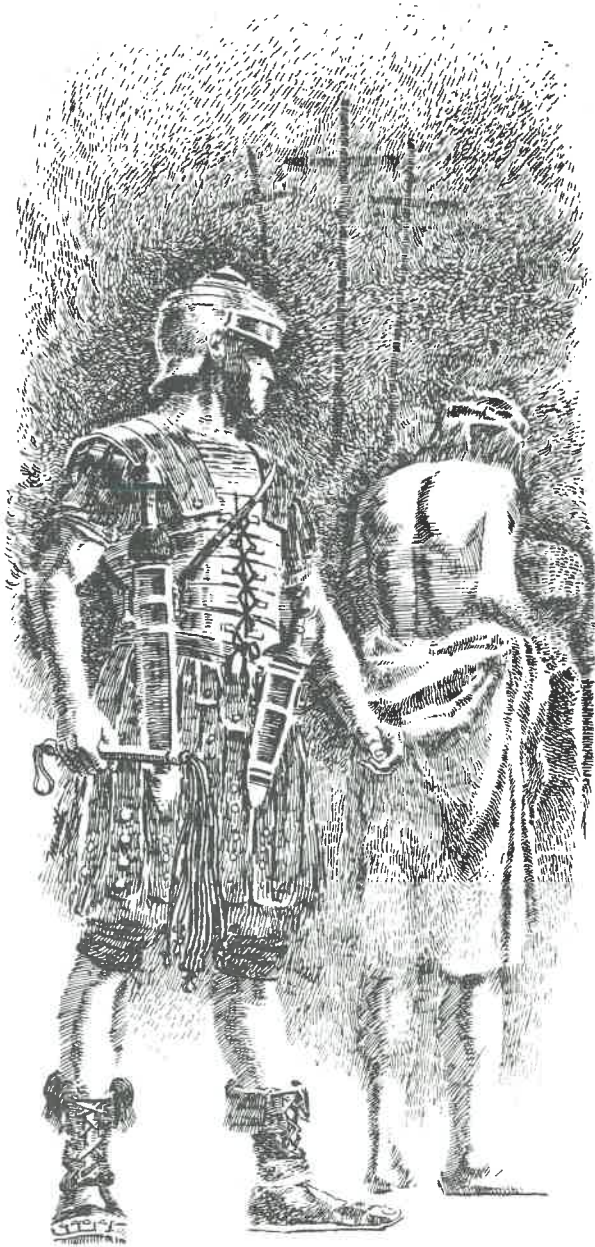
Waarom is het allemaal zo beschreven? Welk doel hebben de bijbelschrijvers er mee voor ogen gehad?

In de Schriften vóór Jezus wilden zij laten zien dat God niet zomaar allemaal dingen doet. Ook niet dat wat hij doet eigenlijk maar half werk is en dat het steeds maar weer herhaald moet worden. Deze schrijvers willen laten zien dat God maar één doel heeft, één plan en dat alle gebeurtenissen, alle daden van God in de geschiedenis in verband met dat ene doel moeten worden gebracht. Er zijn twee geschiedenissen, die van Adam en Israël en die van de nieuwe Adam en de nieuwe Israël. Wij noemen deze twee geschiedenissen het Oude en het Nieuwe Testament, maar 't is in feite een geschiedenis van nederlaag en overwinning. Zoals 't O.T. een verslag is van voortdurend menselijk falen, zo is 't N.T. een verslag van de overwinnende mens. In Jezus Christus heeft God de hele geschiedenis van zijn grote daden opnieuw geschreven. Niet alleen van het volk Israël en zijn voortdurend tekortschieten, maar ook van onze persoonlijke levensgeschiedenis van al maar tekortschieten. heeft God in zijn zoon Jezus Christus herschreven. Met ons levensverhaal kunnen we nooit voor God verschijnen, zelfs niet met de beste dag van ons leven. Maar in Jezus Christus heeft God Israël's geschiedenis herschreven en in die geschiedenis heeft hij een groot welbehagen en is er tevreden mee. Het is een heilsgeschiedenis geworden. Moeten wij als christenen persoonlijk en als christelijke kerk daar nu zo'n probleem van maken? Waarom zijn wij niet tevreden met die geschiedenis van Gods grote daden in de nieuwe Adam en het nieuwe Israël? Waarom willen we er nóg een geschiedenis aan toevoegen, een autobiografie van Gods daden in óns en een kerkgeschiedenis van Gods daden in de kerk? Het evangelie is echter de vreugdeboodschap dat God zijn geschiedenis van grote daden in Jezus van Nazareth, zijn Christus, heeft volbracht en afgesloten en dat geen enkel ander verslag in Gods oordeel staande kan blijven.

De grote Exodus gedenken

Wij leven in het licht van de uittocht die is volbracht door het leven en lijden van Jezus Christus. Ons beginsel van godsdienst is precies hetzelfde als van Israël. Zoals het oude volk en zijn liturgie doortrokken was (of behoorde te zijn) van een geest van blij vieren, van dank en van een voortdurend terugblikken, zo zullen onze dank, ons gedenken en ons vieren zelfs groter moeten zijn.

Hoe kunnen wij de uitgang, de Exodus van Jezus gedenken? Ten eerste door eenvoudig te verkondigen wat God voor ons heeft gedaan in Jezus Christus. In Gal. 3:1 zegt Paulus: 'Ik heb Jezus Christus u als gekruisigd geschilderd.' Het verleden wordt heden en het evangelie is voor degenen die het horen en het in het geloof aan-

In Jezus heeft God zijn geschiedenis volbracht

Alles is een vieren van de Heer

grijpen een kracht van God tot zaligheid. Dat is het leven van de gemeente: een voortdurend verkondigen van het evangelie.

Ten tweede gedenken we en vieren we de dood en de opstanding van Jezus door de tekenen van zijn verbond met ons. Dat zijn:

1. De doop. Als wij worden gedoopt, gedenken we daarmee de dood en opstanding van Jezus Christus. Het is een getuigenis van wat Hij gedaan heeft en van het feit dat wij ons vertrouwen op hem stellen. Het is geen herhalen van dat gebeuren. Het is ook geen belangrijke gebeurtenis in zichzelf, maar wat we ermee gedenken is belangrijk.

2. Door het breken van het brood en het drinken van de wijn vieren en gedenken we de dood en de opstanding van de Heer. In het brood en de wijn zelf ligt geen bijzondere betekenis, maar ze zijn tekenen van iets anders. Ze wijzen niet op zichzelf, maar van zich af naar hetgeen waar ze een gedachtenis van zijn. Jezus zegt dan ook: 'Doe dit tot mijn gedachtenis.' Er is nog een andere, heel praktische manier om de dood en de opstanding van Jezus te gedenken: in ons dagelijks leven. Een eenvoudig (maar verschrikkelijk moeilijk uit te voeren) voorbeeld. Paulus roept ons op om elkander te vergeven. Waarom zullen we dat doen? Omdat we zoveel van elkaar houden? Wel, dan kwam er waarschijnlijk maar heel weinig van terecht. We moeten elkaar vergeven omdat God ons omwille van Christus vergeven heeft. Elkander vergeven, elkaars lasten dragen, voor elkaar opkomen, elkaar bemoedigen: het is allemaal vieren en gedenken van wat Jezus voor ons heeft gedaan.

Jezus vieren met heel ons leven

Onze Heer is niet alleen doel en betekenis van de Schriften, maar ook van ons leven. Paulus zegt: 'Want het leven is Christus' (Fil. 1:21). Zonder Christus heeft het leven geen zin. Als we Jezus in 't geloof als onze Heer hebben aangenomen, kan het niet anders dan dat dit in ons leven gezien wordt. Door opvallende dingen? Goede werken waren, volgens Luther, gewone dagelijkse plichten vervullen, maar dan wel met blijdschap en dank voor wat Jezus Christus voor ons heeft gedaan.

Het leven in Nederland zal wel niet veel verschillen van dat in mijn eigen land Australië of elders in de wereld: slapen, eten, werken, slapen, enz. Wat is toch de zin van alles? Ook de Prediker tobde hierover. In onze tijd zeggen moderne filosofen dat het leven leeg en zonder betekenis is. Wat kan nu de zin van al deze steeds weer terugkomende bezigheden zijn? Buiten Jezus Christus kan al ons werken en zwoegen, al onze blijdschap, verdriet, tegenslag, voorspoed, pijn en zorg inderdaad geen enkele betekenis hebben. Als een christen eet en drinkt, doet hij dat tot gedachtenis van zijn Heer. Als we thuiskomen, zullen we beseffen niet alleen wat een voorrecht het is een dak boven ons hoofd te hebben, maar ook dat Christus onze schuilplaats is (Spreuken 18:10). Als we gaan slapen zullen we, omdat het sterven is als een slaap, gedenken aan de dood van onze Heer en, net als hij, ons leven in Gods handen toevertrouwen. Als we voor kortere of langere tijd van huis gaan, zullen we gedenken aan het feit dat Jezus ook zijn gemeente heeft verlaten, maar terug zal komen. Als we als man en vrouw ons huwelijk beleven, in goede en kwade dagen, dan moeten we het verbond gedenken wat Jezus met de zijnen gesloten heeft. Als we ziek zijn, en de tijd hebben over deze dingen na te denken, moeten we gedenken en vieren hoe hij voor ons geleden heeft als een man van smarten. En wat kunnen wij zieken vertellen als zij moeten sterven? We kunnen vertellen dat Jezus Christus de zin en betekenis van ons bestaan is. Ons sterven is, ondanks het lijden wat er vaak aan gepaard gaat, een gedenken en vieren van de dood en opstanding van Jezus. De grote daden van God in de geschiedenis, zoals ze zijn opgetekend in de Schriften, verkondigden Israël zijn ontferming en trouw.

De grote daden van God in Jezus van Nazareth, zijn Christus. Mogen we gedenken in de doop, in het avondmaal, in ons dagelijks leven, in onze relatie tot onze medemens, in eten, drinken, slapen, werken, opstaan, geboorte, huwelijk, ziekte en sterven. Zo dat dit alles een vieren is van onze Heer.

Het antwoord van de mens

In Psalm 111:4 lezen we: 'Hij heeft voor zijn wonderen een gedachtenis gesticht.'

De Geschriften, het derde deel van de oude Schriften, zijn een voortdurend gedenken van de grote daden van God. In die daden heeft de mens geen enkel aandeel. Hij kan ze ook niet herhalen, hoewel vele mensen denken dat godsdienst betekent: net zo goed worden als God. Deze drang tot evenaring van wat Jezus heeft volbracht, is in feite de grootste misvatting die we kunnen hebben van 't christelijk geloof.

De mens wordt wel opgeroepen deze daden te gedenken en aan anderen te verkondigen. Dat is ook de kern van de bijbelse godsdienst: God aanbidden en hem eer geven. De eer en de heerlijkheid van God worden herdacht door van zijn grote daden op te geven. Er zijn verschillende manieren waarop we dit kunnen doen.

Gods schepping is uniek en de mens kan dit vanzelfsprekend niet herhalen. Wel kunnen we de schepping gedenken en God heeft daar dan ook instellingen voor gegeven. De psalmist zegt: 'Hij heeft voor zijn wonderen een gedachtenis gesticht' en daartoe gaf hij de sabbat. De mens werkt zes dagen en rust daarna op de zevende dag om Gods daden te gedenken. De mens hoeft Gods daden niet na te doen, maar wel mag hij vieren wat zonder zijn medewerking tot stand werd gebracht.

Toen God Noach en de zijnen uit de zondvloed had gered, gaf hij de regenboog, zodat de mensen zijn redding zouden blijven gedenken. In Psalm 66:2, 3 en 5 lezen we dat het gedenken en verkondigen van Gods grote daden de volkeren tot onderwerping brengt. We kunnen natuurlijk, beel menselijk, die daden van God in de geschiedenis vergeten. Psalm 78 gaat daarover. In het bijzonder de verzen 10 tot 12 wijzen er op hoe het vergeten van Gods daden hand in hand gaat met het verbreken van het verbond dat God met Israël gesloten heeft en met het verbreken van zijn wet die hij hen gaf. 'Zij onderhielden Gods verbond niet, zij weigerden in zijn wet te wandelen en zij vergaten ... zijn werken en wonderen ...'. In vers 32: 'Boven dit alles zondigden zij en geloofden niet door zijn wonderen.' Zo zien we dat gedenken gelijk staat aan geloven en dat vergeten ongeloof is.

Waarom zondigde Israël? Psalm 106 geeft daar een antwoord op. Omdat ze volgens de verzen 12, 21, 22 vergaten welke grote daden God had verricht. Het verslag van Gods daden (of zijn woorden) is enerzijds een geschiedenisverhaal. Anderzijds vormen deze geschiedenissen ook de wijze waarop Israël zijn God aanbad. Ze waren hun liturgie. Het gedenken van Gods daden is geen leeg begrip. God wil dat wij zijn daden gedenken om ons geloof te versterken. Zoals God toen handelde, wil hij het ook nu doen.

Leven en lijden van Jezus Christus vormen een herhaling en een vervulling van alle daden Gods voor zijn volk Israël

